

www.avtar.com

STUDENTS' TOWN
Студентски град

Бялото училище *Los Angeles*
The White School

АВТАРЕ

Голяма сянка / Big Shadow

АДЕЛИНА И РАДО ИАНЕВИ / ADELINA AND RADO PLEV

Модулно училище / Modular School

Джанкарло Мацанти
Giancarlo Mazzanti

АРХИТЕКТИ С ОТНОШЕНИЕ
Лакатон и Васал / Lacaton & Vassal

ARCHITECTS WITH ATTITUDE

...POST JUCUNDAM JUVENTUTEM
POST MOLESTAM SENECTUTEM
NOS HABEBIT HUMUS... ✱

✱...ВЪМЪХ ЩЕ МИНЕ МЛАДОСТА ✱✱...
С БЪМЕСТИТЕ СТАРОСТА
В ЗЕМНА ПРЪСТ ЩЕ ИДЕМ...

гвумесечно издание / bi-monthly edition
10,00 лева / leva

AP 9 771313 638006 03
THE EARTH WILL HAVE US...

Архитектурното училище в Нант, Франция. Лакатон и Васал архитекти

The architecture school of **Nantes, France**.
Lacaton & Vassal architects

редактор Цветана Шункова / edited by Tzvetana Chipkova
снимки Филип Рюо / photos by Philippe Ruault

Оливие Боасиер

Архитекти с отношение

Оливие Боасиер

(1939, Франция), журналист и писател. Автор на един роман и 18 книги за архитектура, част от които в съавторство. По-важните му книги са „Жан Нувег“, издадена от Терай през 1999, „Къщите на XX век. Европа“ – Рицол, 1998, „Живият Корбузи“ заедно с Доминик Лион и Анриет Денис – Телери, 2000.

Olivier Boissiere (1939, France) journalist and writer. He is author of one novel, and author and co-author of 18 books about architecture. Some of his more important books are: „Jean Nouvel“, Terrail, 1999; „Twentieth Century Houses: Europe“, Rizzoli 1998; „Le Corbusier Alive“ with Dominique Lyon and Anriet Denis, Telleri, 2000.

Отново в града

Вероятно всичко е започнало след случая с духовия оркестър. През 1967 архитектурното училище в Нант все още било регионално поделение на Училището за изящни изкуства в Париж. Студентите пътували и представяли творбите си в прочутата зала „Мелпомена“ на Ке Малаке. Преподавателите били „светци покровители“ – властни мандарини, системата била силно йерархична, а обучението – меко казано академично. От друга страна атмосферата била бохемска и празнична и духовият оркестър бил част от нея. По онова време училището в Нант имало добър адрес на ул. „Фенелон“ до кметството, точно в сърцето на града. Наличието на шумни младежи, денонощно репетиращи с оркестъра си, гразнело порядъчните жители на квартала, не е изключено и да са изпитали известна доза завист. Както Гомбрович веднъж казва, а и ние добре знаем: човек не иска да бъде Бог, иска да бъде млад. Говори се, че един от подалите жалба бил данъчният инспектор на града. Подготвял се заговор училището да бъде изпратено в заточение. После, съвсем навреме, дошъл май 1968 и така преместването станало по доста по-сериозен повод. Решението за нов строеж било взето във вихъра на хаоса. Държавата се взела в ръце: улчните павета заменили с асфалт – не ставал за барикади; университетите били пръснати по периферията на градовете, а политически ангажираните нарушители на реда получили полицейски досиета. Междувременно протичали и дълбоки, реално необходими реформи. Няколко години поред училището в Нант било местено от

една временна сграда в друга. Новите сгради били издигнати на място, наречено Ла Мюлотьер, отрязано както от града, така и от близкия научен кампус.

Минава време. В средата на 90-те се правят планове за обновяване на стареещите сгради с необходимото разширяване, тъй като училището вече е с национален статут, има повече студенти и предлага магистърски и докторски програми. Никой не се съмнява в обновяването на Ла Мюлотьер, докато един преподавател и критик в сянка заедно с новия директор не определят плана като лудост. За Ерве Баго и Филип Батай Ла Мюлотьер е пустиня, антимясто, което не заслужава толкова излишни разходи. Исква се нова сграда, издигната на съвсем ново място в града. На остров Нант по това време се развива нов квартал в съществуващата порутена индустриална зона близо до центъра на града. Баго и Батай убеждават всички институции, от които зависи решението – национални и местни, да изградят новото училище върху острова. Следва архитектурен конкурс с компетентно жури, съставено от архитекти: избрани са петима сред няколко от предварително номинирани френски архитекти от многообещаващо поколение с опит в строителството. Решението е взето не без полемики и драми, като един от загубилите дори завежда дело. Най-сетне започват проучвателните и строителни работи. От първото решение за строеж на училището до неотдавнашното му отваряне минават дванадесет дълги години. Помислете за това.

Architects with attitude

Back in town

It might all have started with the brass band case. In 1967, the architecture school of Nantes was still regional and under the authority of the school of Beaux Arts in Paris. Students would travel and expose their works in the famous Melpomene hall on quai Malaquais. The teachers were "patrons" meaning mandarins, the system was highly hierarchic and the teaching academic, to put it mildly. On the other hand, there existed a bohemian and festive Beaux Arts ambiance and the brass band was part of it. The school of Nantes enjoyed a nice location then, on rue Fenelon, close to the city hall, right in the heart of town. The presence of a boisterous group of kids and their band rehearsing day or night got to stir some irritation in the decent citizens of the neighborhood, some envy as well likely. As Gombrowicz one said, and we all know: man does not want to be God, man wants to be young. One of the plaintiffs was the taxman of the city, the legend says. A plot to exile the school was cooking. May '68 came timely and the relocation did occur for more serious reasons. The decision to build new was taken in the midst of much turmoil. The state had taken over: paving blocks on the streets were replaced by asphalt – unfit for barricades – universities were scattered on the outskirts of cities and politically involved trouble makers filed by the state police. Deep and much needed reforms were being implemented at the same time. For a few years, the Nantes school was moved from a provisory site to another. The new premises were built at a place called La Mulotiere, cut both from the city and a nearby science campus. The time passed by. In the mid-nineties plans were drawn so as to update the aging buildings and provide for a needed expansion as the school had grown both in number of students and in national status, with a cursus which provides

for license, master and doctorate. The question of the renovation of La Mulotiere had not raised a brow, until one teacher and influential shadow critic went together with the new director to denounce what they qualified as insane. To Herve Bagot and Philippe Bataille, La Mulotiere was a desert, a non-place which did not deserve such an over-expensive spending. A brand new building was to be erected on a brand new site in the city. A new district was developed on the island of Nantes a decayed industrial area just across the city center. Bagot and Bataille were able to convince all decision makers, national and local to have the new school built on the island. An architecture competition followed. The land selected on the island had not been purchased yet! Five competitors were chosen out of a short list of ten French architects of an up-and-coming generation with experience in building. The jury was largely composed of architects, either practitioners or teachers, competent thus. Among them was Bagot of course. Another was Patrick Bouchain who had done a fine work with Le Lieu Unique, a remarkable and successful place, a little palace for culture and socializing, further upstream the river. The judgment by a very short margin of the votes was announced, not without polemics and drama, one looser threatening to sue in justice. Finally the studies and building process started. Between the first decisions to rebuild the school and its recent opening, twelve long years have passed. Think of it. →

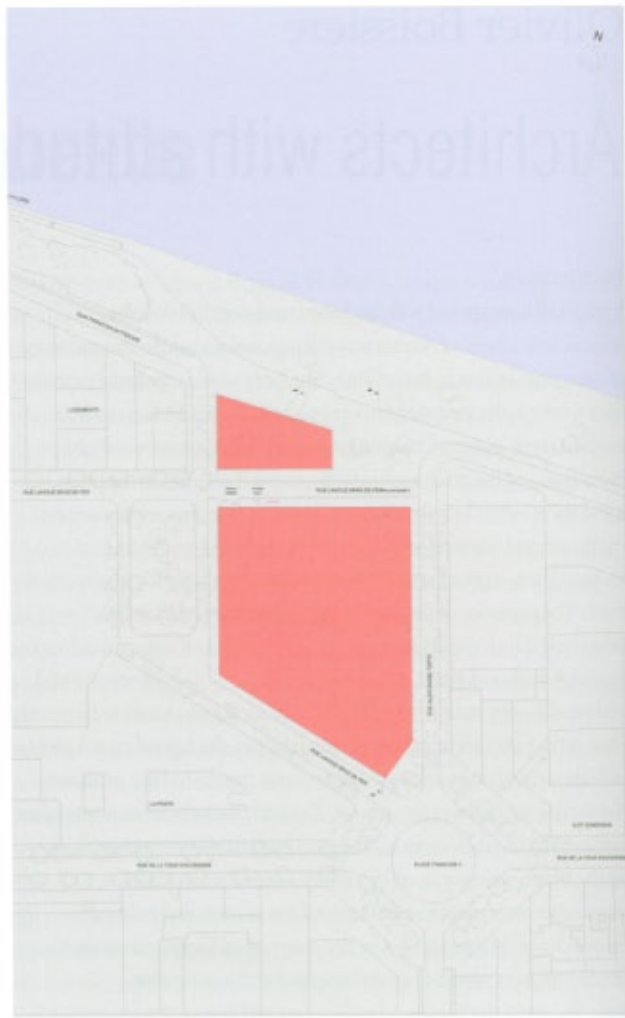
Архитектурното училище е вметено в същността на острова и гледа към центъра на града през река Лоара.

The school of architecture is set in the fabric of the island and faces the city center across the river Loire.

Теренът е разделен от улица, която разкрива перспектива нагоре по течението на реката.

The lot is divided by a street which opens a perspective upstream the river.

Сградата като апарат

Обща застроена площ	26 000 кв.м
Изисквания по програма	12 500 кв.м
Допълнително (покрита площ)	5 500 кв.м
Открити тераси/рампи	8 000 кв.м

Тези прости цифри са шокиращи и раждат доста въпроси. Какво са ни замислили архитектите тук? Как го постигат (в рамките на бюджета)? Защо го правят? Как функционира? Какво има да каже или покаже сградата?

Програмата е съвместно дело на клиента – Министерството на културата – и преподавателите, студентите и управата на училището. Тя набляга на гъвкавост, многофункционалност и възможности за разширяване. Парцелът е разделен на две от улица, осигуряваща изглед запад – изток към реката. Предвиждането за височина в терена е 24 метра и това ограничава възможностите. Архитектите решават разумно и смело: да застроят целия терен, за да осигурят оптимална гъвкавост и възможност за разширение. Те признават, че предлагат не сграда, а апарат, който да се използва, променя и преоткрива от настоящите и бъдещи ползватели.

Постигането на тази цел в рамките на разумен бюджет изисква взискателно отношение и силен усет за икономии. Предишните сгради на Лакатон и Васал показват, че тези архитекти притежават и двете, и в случая опитът им се оказва съвсем на място. Поради близостта на реката няма подземни съоръжения. Проста бетонна конструкция на мосту 10,50 м, поддържаща три главни бетонни плочи с носимоспособност 1 тон/кв.м на височина 9,80, 16,40 и 23,24 метра от земята, и рампи с лек наклон осигуряват скелета на сградата. В рамките на тази главна конструкция е включена и друга вторична, изработена от метал със сухи подове с носеща способност 400 кг/кв.м. Пространствата, определени за упражнения, семинари по проекти и нужните съоръжения, отвсякъде са ограничени от остъклени витрини. Останалите използваеми обеми са с поликарбонатна облицовка. Две ядра с асансьори и стълбища осигуряват вертикалната циркулация на хора. Приземният етаж е покрит с асфалт. Няма модни материали и хубавки детайли. Излъчването е по-скоро индустриално, отколкото домашно или дори офисно. Още нещо: разделянето на работните затворени пространства и големите обеми за други събития и дейности позволява специфичен подход към →

Две згледы към училището от отсрещния бряг на реката

Two views of the school from the opposite bank of the river

The building as apparatus

Total built area	26,000 square meters
Required by program	12,500 square meters
Additional (protected)	5,500 square meters
Outdoor terraces/ramps	8,000 square meters

These simple numbers are somehow striking and provoke more than a few questions. What are the architects doing to us here? How about this enormous over-amount of space, not programmed but built nevertheless? How do they achieve it (within a budget)? Then why do they do it? How does it function? What does the building have to say or show?

The program was designed cooperatively by the client – the Ministry of Culture – and the teachers, students and administrators/managers of the school. It did emphasize flexibility, diversity of uses and possible extensions. The lot chosen is divided in 2 parts, due to a street which provides for a perspective west-east to the river. Within a limitation to a 24 m height, the site presented a given capacity. The architects have taken a most sensible and bold decision: to build the whole capacity of the lot in order to provide the most flexibility and possible extensions. They admit that they have offered less a building than an apparatus to be exploited, invented and modified by present and future users. Now, to achieve this objective within a given reasonable budget requires

a rigorous attitude and an acute sense of saving. Lacaton & Vassal's previous buildings have given evidence that they possess both and their experience proves accurate in the case. No underground facilities as the river is close. A plain primary concrete structure on a 10.50 m grid supporting 3 large concrete slabs with a 1 ton/sqm bearing capacity at altitude 9.80, 16.40, 23.24 m from the ground, with soft slopes ramps constitute the main support of the building. Within this primary structure, a secondary one out of metal with dry floors with 400 kg/sqm bearing is inserted. The spaces that it defines for the school classes, project workshops and required facilities are closed by all over glass windows. The available remaining volumes are enclosed in a polycarbonate skin. 2 cores of lifts and staircases provide for vertical circulations. The ground floor is out of street asphalt. No fancy materials nowhere, no pretty detailing. The whole has definitely a more industrial mood than a domestic or even office one. More: the distinction between regular work closed spaces and large volumes dedicated to other kind of events or activities allows a specific approach to heating and cooling. In the winter the large volumes are kept over 12 degrees so that the office space needs little energy to come to a 20 degrees temperature. In the summer, the office space is protected from the sun by louvers on the façade and the sliding polycarbonate skin opens to provide air flows which lower the temperature. →

Архитекти / Architects:

Ан Лакатон и Жан-Филип Васап / Anne Lacaton & Jean-Philippe Vassal

Проектен екип / Project team:

Флориан дьо Пу, Фредерик Ерар, Жуиен Саж-Томас, Жуиен Кабо, Лиза Шмит-Колине, Изидора Мабер / Florian de Pous, Frederic Herard, Julien Sage-Thomas, Julien Callot, Lisa Schmidt-Colinet, Isidora Meier

Стоманобетонни конструкции / Concrete structure:

Ingenieurs SETEC Batiment

Стоманени конструкции / Steel structure:

CESMA

Флуиди / Fluids:

E2I

Акустика / Acoustics:

Vulcano

Пожароизвестяване / Fire safety:

Surface

Стойност / Cost:

17,75 млн. евро / mil euro

Пуск / Completion:

2009

Клиент / Client:

Министерство на културата,

регионална дирекция / Ministere de la

culture – DRAC des Pays de Loire

Разгъната застроена

площ на парцела /

Site built-up area:

26 837 кв.м / sqm

Разгъната застроена площ сграда /

Building built-up area:

19 580 кв.м, от

които 15 150 кв.м основна програма +

4430 кв.м допълнителна усвоима площ /

19 580 sqm of which 15 150 sqm base

programme + 4430 sqm appropriable

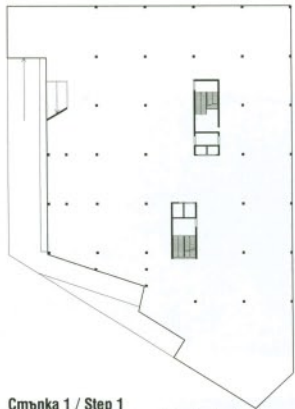
additional space

Външни тераси / Exterior terraces:

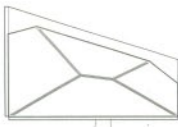
5305 кв.м / sqm

Паркинг / Parking:

1658 кв.м / sqm

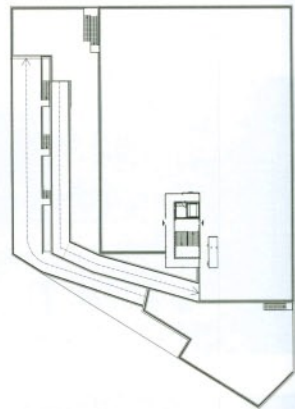
Стъпка 1 / Step 1
Основна конструкция / Basic structure
Втори етаж / Floor 2
Бетон / Concrete

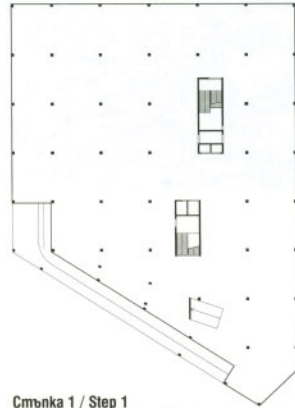
Стъпка 2 / Step 2
Планове нива / Level plans
Ниво 2 / Level 2

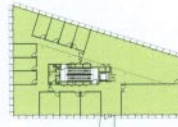
Ниво 2 – Мецанин / Level 2 – Mezzanine
Стоманена конструкция / Steel structure

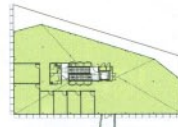
Трети етаж – Мецанин В /
Floor 3 – Mezzanine B
Бетон / Concrete

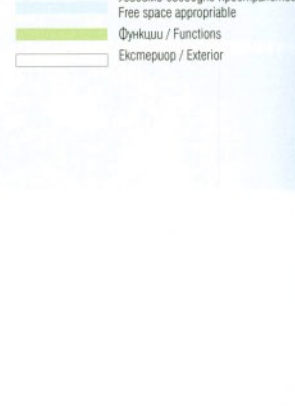
Стъпка 1 / Step 1
Основна конструкция / Basic structure
Първи етаж / Floor 1
Бетон / Concrete

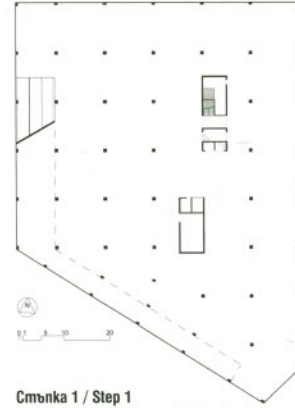
Стъпка 2 / Step 2
Основна конструкция / Basic structure
Първи етаж / Floor 1

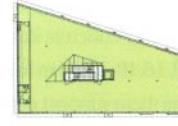
Първи етаж – Мецанин /
Floor 1 – Mezzanine
Стоманена конструкция / Steel structure

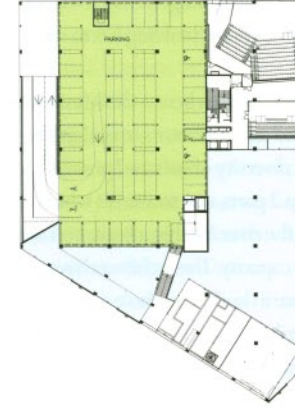
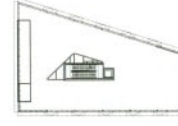
Ниво нула, Мецанин А /
Level 0, Mezzanine A
Стоманена конструкция / Steel structure

Стъпка 1 / Step 1
Основна конструкция / Basic structure
Партер / Ground floor
Асфалт / Asphalt

Стъпка 2 / Step 2
Основна конструкция / Basic structure
Ниво нула / Level 0

Ниво нула, Мецанин В / Level 0, Mezzanine B
Стоманена конструкция / Steel structure

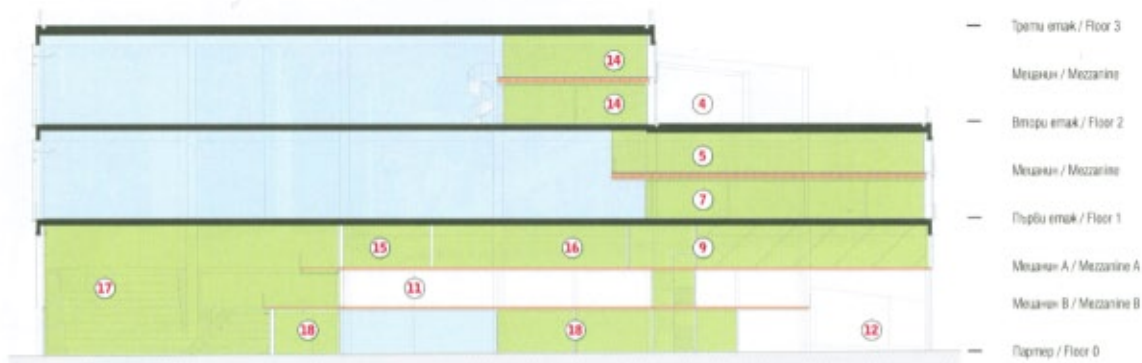

Ниво нула, Мецанин В / Level 0, Mezzanine B
Стоманена конструкция / Steel structure

Усвоимо свободно пространство /
Free space appropriable
Функции / Functions
Екстериор / Exterior

■ Обем по програма / Space by program
■ Условно свободно пространство / Free space appropriate
 Екстериор / Exterior

Lacaton & Vassal architectes

Ан Лакатон (1955, Франция) завършва Факултета по архитектура в Бордо през 1980. Има диплома по градско планиране от Университета на Бордо и е гост-преподавател във Факултета по архитектура в Лозана в периода 2003-2004, 2005-2006.

Жан-Филип Васал (1954, Мароко) завършва Факултета по архитектура в Бордо през 1980. Работи като архитект и градостроителен проектант в Нигер (Западна Африка) в периода 1980-1985. Преподава в Архитектурния факултет във Версай 2002-2006, Бордо, 1992-1999, гост-преподавател е в Университета по приложни науки в Дюселдорф 2005, а от 2007 преподава и в техническия университет в Берлин.

Lacaton & Vassal архитектми са носители на Grand Prix National d'Architecture 2008, Франция, наградата „Ерих Шеллинг“ 2006 – фондация „Ерих Шеллинг“, Карлсруе, наградата „Устойчивост и жилищни иновации“, Магюж, 2006, Grand prix national

d'architecture Jeune talent, Франция, 1999. Няколко пъти са били номинирани и са достигали финала на приза „Мис Ван дер Рое“. Последната им награда е Prix d'architecture de la ville de Bordeaux от 2008 за работата им по Факултета по мениджмънт на университета „Монтескьо“ – Бордо. Най-новата им самостоятелна изложба се състоя в Париж през ноември 2008.

Проектът за Школата по архитектура в Нант е селектиран за участие в изложбата на най-добрите проекти сред номинираните за наградата „Мис Ван дер Рое“ – 2009.

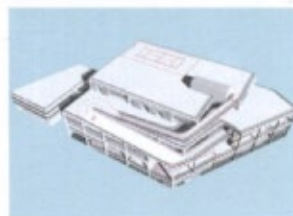
Anne Lacaton (1955, France) graduated from the Architecture School of Bordeaux, France, in 1980. She has a diploma of town planning from the University of Bordeaux, 1984 and was a visiting professor at Architecture School of Lausanne in 2003-2004, 2005-2006.

Jean-Philippe Vassal (1954, Morocco) graduated from the Architecture School of Bordeaux, France in 1980. He worked as architect and town planner in Niger (West

Africa) in 1980-1985. He was a professor at the Architecture School of Versailles 2002-2006, Bordeaux, 1992-1999, visiting professor at Duesseldorf University of Applied Sciences (Peter Behrens School of Architecture), 2005, professor at the TU Berlin since 2007.

Lacaton & Vassal architectes have received the Grand Prix National d'Architecture 2008, France, Erich Schelling Award 2006 – Fondation Erich Schelling, Karlsruhe, award "Sustainability and Residential Innovation", Madrid, 2006, Grand prix national d'architecture Jeune talent, France, 1999. They have been several times finalists and shortlisted for the Mies van der Rohe award. Their most recent award is Prix d'architecture de la ville de Bordeaux in 2008 for the Management School – University Montesquieu – Bordeaux. The most recent solo exhibition was in Paris, November 2008. The project for the Architectural School of Nantes is shortlisted for the Mies van der Rohe Award – 2009.

www.lacatonvassal.com

Аксонометрия / Axonometric view

1. Администрация / Administration
2. Изследователски лаборатории / Research laboratories
3. Изложбена зала / Exhibition hall
4. Тераса / Terrace
5. Мултимедийна зала / Multimedia hall
6. Рампа / Ramp
7. Медиаотека / Media/teque
8. Учебна зала / Classroom
9. Пространство в резерв / Free useable space
10. Кабинет / Office
11. Паркинг / Parking
12. Покрито външно фоае / Outdoor lobby
13. Кафетерия / Cafeteria
14. Проектантско студио / Design studio
15. Коридор / Corridor
16. Амфитеатър 3 / Hall 3
17. Амфитеатър 1 / Hall 1
18. Фоае зала / Lobby

1

1. Две гледки към често използваните тераси на етаж 2 / Two views of well lived terraces on floor 2

2. Връзката между двете сгради се осъществява чрез мост от метал и стъкло / The connection between the two buildings is done through a double and half metal and glass bridge

3. Южен изглед към площада / South view on the square

4. Изглед от запад с мостовата връзка към административната част и изследователските лаборатории / View from west with bridge connection to administration and research labs

5. Открит коридор, водещ към изследователските лаборатории / Outdoor corridor leading to research labs

5

отоплението и охлаждането. През зимата в големите пространства се поддържа температура 12 градуса и така за постигането на 20 градуса в офисите е нужна малко енергия. През лятото офисните площи са засенчени с фасадни жалузи, а плъзгащата се поликарбонатна обвивка се отваря и създава въздушни потоци, които намаляват температурата.

Програма

Елементите от програмата са логично подредени в сградата според йерархия, която преминава от общественото към „по-личното“.

4

Асфалтираният приземен етаж може да е и част от градското пространство. Той е визуално отворен към улицата. Тук са рецепцията, стаите за срещи за студентите и преподавателите, както и за гражданите. Има достъп до трите амфитеатъра за конференции и обществени дебати. Има и голяма кафетерия, отворена на запад към площада и макетната работилница. Между приземния етаж и ниво 1 се намира паркинг за 60 коли и велосипеди. До него води рампа на западната фасада. В ниво 1 са елементите, които формират ядрото на училището: учебни зали, библиотека, мултимедийна зона. →

1

3

Program

The elements of program are logically located in the building according to a hierarchy which goes from public to more "private".

The ground floor with asphalt coating can be considered as part of the urban space. It is visually open to the street. Here you find reception, meeting rooms for teachers and students as well as for associations of citizens. It allows access to the 3 amphitheatres devoted to conferences and public debates. It houses a large cafeteria opening west towards a square and the large model workshop. Between ground floor and level 1, the parking for 60 cars and bicycles is accessed by the ramp which runs on the west façade.

2

On level 1, are distributed facilities which form the core of the school: classrooms, library, multimedia pole. It is the crossroad of the school and gives access to all other places including the research labs located in the Loire building.

Level 2 is mostly devoted to projects studios. Each studio is associated with a large high space providing place for extension.

Level 3 is a plain large terrace. It is opened to shows, exhibitions of all kind, ephemeral events, and tests of large scale installations. It offers 360 degrees views upon the Loire and the city, northwards to the steeple of Saint Nicolas church upon the backdrop of the tour de Bretagne the only high rise in the center 144 m high. The dark court of justice by Jean →

Голямото открито пространство е мултифункционално: студиото за рисуване става място за обществени събития и срещи

The large space outdoors is multi-purposed: here a studio in painting, there a public event and meeting

Nouvel, one of his achievements, a most classical building already a landmark, is a close neighbor. Southwards, on a clear day, one can see the remote silhouette of the Reze Unite d'habitation by Le Corbusier. Some optimistic views for future architects, ain't they? The school belongs to the city again.

What it has to say

Both discreet and visible, the school stands as an unobtrusive object, a sort of friendly neighbor for the district. It is not easy to describe or define though. It certainly not a duck in a Venturi terminology, more of a non-decorated shed. It could pass for a factory maybe due to the concrete and the polycarbonate facades. It cannot be considered an iconic building as the fad goes today: no pumping iron high tech features here no great formal gesture. It does not present any of the refined materials, nor the pretty detailing that more conventional contemporary buildings brag from. It might still be argued that it has an industrial style: the rough, the unfinished, the tough touch is slightly reminiscent of the Palais de Tokyo galleries by the same architects. The building is obviously understated, if one can say so. It is so understated that the obvious does not appear clearly at first sight. One has assumed naturally that the south-west side evokes a sort of hybrid between a small tower of Babel and a parking-garage. But then one realizes suddenly that the ramp comes as the red herring. It is monstrous in scale, irrelevant to any sensible program, totally incongruous in shape

and likely a technical tour de force as well. It comes out of any logical logics (or esthetics, by the way). But as much as one can see, it works perfectly. It is walked, biked, strolled, worked and played. It is a great social urban square. Luminous!

The building is just an apparatus, a tool, as the architects have stated repetitively, and a pedagogical one as well. Beyond the strict functional elements, it is true that what is provided is a plentiful of space with no precise purposes, spaces which are supposed to loosen the reigns of imagination, trigger creativity and invention by students and teachers alike. Standing on the upper terrace, looking at the city lights and the stars up above, an architecture student might come to suspect that the sky is limit.

Students have started moving in as soon as February in a building still under latest works. A symbolic march led then from the old La Mulotiere to the island, accompanied by the brass band which played the special tune composed for the event. Nostalgia. On the walls of the entrance hall, one can read dazibaos, individual or collective. There are exhibitions of students' photographs and posters. The young generations that you see walking by, sitting or discussing here and there look seriously serious, very devoted to work. They might still blow tubas or trombones once in while but most wear earplugs connected to their i-pods. They don't look like they seek to revolutionize the world any more. They just want to save the planet. Welcome to the monkey house.

на следващата страница / on the next page

1. Ателието за макети на приземния етаж / The model shop on the ground floor
2. Студио за проекти / A studio for projects
3. Амфитеатър, отворен към улицата / An amphitheater opens on the street
4. Поликарбонатната обвивка се отваря с плъзгане към града / The polycarbonate skin slides open to the city
5. Източната фасада: цялостна обвивка от поликарбонат / The East facade: an all over skin of polycarbonate

Това е училищното кръстовище, осигуряващо достъп до всички други зони, включвайки и лабораториите в сградата „Лоара“. Ниво 2 е заето основно от проектни студиа. Всяко от тях е свързано с обширен обем през двете нива и има възможност за разширяване.

Ниво 3 е голяма чиста тераса. Тя е отворена за изложения от всякакъв тип, временни събития и тестове на едромашабни инсталации. Има 360-градусови гледки към Лоара и града, на север към камбанарията на църквата „Сен Никола“, която със своите 144 метра е единствената висока сграда в центъра и фон на Кулата на Бретан. Неин близък съсед е тъмната съдебна палата на Жан Нувел, истинско постижение, изцяло класическа сграда, която вече е една от градските забележителности. В ясен ден на юг може да се види далечният силует на Unite d'habitation на Льо Корбюзие, разположен в Резе. Училището отново принадлежи на града.

Какво има да каже

Едновременно дискретно и забележимо, училището се издига като ненапращив обект, приветлив съсед на цялата област. Но това не го прави лесно за описание или дефиниране. Определено не е патица – по терминологията на Вентури, а по-скоро недекорирана барака. Би могла да мише за фабрика заради бетона и поликарбонатните фасади. Не може да се определи като знакова сграда според тенденциите на момента: няма хай-тек отличителни знаци, нито едри формални жестове. Не включва изтънчени материали и детайли, с които повечето съвременни сгради се пчат. Може да се твърди все пак, че има индустриален стил: грубото, необработеното, „здравата ръка“ напомнят леко за галериите Palais de Tokyo в Париж, дело на същите архитекти. Сградата е очевидно дискретна, тъй да се каже. Толкова незабележима, че очевидното не се появява от пръв поглед. Изглежда като хибрид между малка вавилонска кула и многоетажен паркинг от Югозапад. После внезапно разбираш, че рампата е магистрала. Тя е с чудовищен мащаб, извън всяка разумна програма, тотално гигантска и вероятно технически мегаломанска, извън всяка логика (и естетика). Но очевидно работи добре. По нея вървят, карат колежа, работят и играят. Блестящ публичен площад! Това е апарат, инструмент, заявяват те, при това изпълняващ педагогическа функция. Вярно е, че отвъд строгите функционални елементи всъщност е предоставено щедро пространство без точни функции, зони, които би трябвало да освободят юзгите на фантазията, да събудят творчеството и способността за създаване на нови неща както у студентите, така и у преподавателите. Гледайки светлините на града и звездите в небето от горната тераса, студентите вероятно ще предположат, че пред тях няма никакви ограничения. Студентите започнаха да ползват новата сграда още през февруари успоредно с довършителните работи. Дойдоха със символичен марш от старата Ла Мюлотуер до острова под съпровода на духовия оркестър изпълняващ специално композирана мелодия. Носталгия. По стените на входната зона могат да бъдат прочетени различни дагзибао, индивидуални и колективни. Изложени са снимки и студентски плакати. Младото поколение, което преминава, седи и разговаря наоколо, изглежда сериозно сериозно, отдадено на работата си. Може би младите вече не са тъй изпълнени с желание да надуват туби и тромбони: повечето са с i-rod слушалки. Не се стремят към световна революция. Просто искат да спасят планетата. Добре дошли в маймунарника.

